

פרק הריני נזיר

מתניתין

א-ט מי שאמר: "הריני נזיר מן הגרוגרות" [תאנים יבשות] ומן [או מן] הדבילה" [תאנים יבשות דרוסות יחד] שאינן אסורות לנזיר —

בית שמאי אומרים: הרי זה נזיר לכל דיניו, ומותר בגרוגרות ודבילה.

ובית הלל אומרים: אינו נזיר, ואין בדבריו ממש.

אמר רבי יהודה לחלוק על דברי תנא קמא בשיטת בית שמאי:

אף כשאמרו בית שמאי שהאומר: "הריני נזיר מן הגרוגרות" יש ממש בדבריו, לא אמרו דבריהם לענין נזירות, אלא באומר: "הרי הן עלי קרבן".

כלומר: אינו נעשה נזיר כלל, אלא שהוא אסור בגרוגרות או בדבילה כאילו אמר "הרי הן עלי כקרבן", שאז היה נאסר בהם מדין נדר. ומה שאמר לשון "נזירות" הוא לשון

הפרשה, וכאילו אמר: הריני פרוש מן הגרוגרות.⁽¹⁾

גמרא:

ומקשה הגמרא על מה ששנינו: הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה בית שמאי אומרים נזיר הוא:

ואמאי? הא "מכל אשר יעשה מוגפן היין אמר רחמנא"⁽²⁾, שהנזיר אסור בהם, ואילו היה מקבל על עצמו נזירות מאחד מאלו אכן היה נזיר, כמבואר לעיל ג ב, אבל גרוגרות ודבילה הרי אין הם אסורות לנזיר, ולמה ייעשה נזיר אם הזיר את עצמו מהם!?

א. האומר "ערכי עלי" או "ערך פלוני עלי", הרי זה חייב לתת לבדק הבית את דמי ערכו כפי השיעור שקבעה התורה בפרשת ערכין [בפרשת בחוקות], ואין הוא משתער לפי דמי ערכו של הנערך בשוק, אלא בערך הקצוב שנתנה תורה לפי מה שהוא, אם זכר אם נקבה, ולפי שניו.

קרבן" היה אסור, והרי בנדרים סבר רבי יהודה שצריך לומר "כקרבן", וראה בדבריהם].

יש מן הראשונים, שפירשו: "לא אמרו אלא באומר הרי הן עלי קרבן": אם אמר שכוונתו היתה לאוסרו עליו כקרבן, ראה בפירוש הרא"ש ובתוספות מנחות קג א; וראה עוד פירוש אחר בפירוש המשניות להרמב"ם.

2. לדעת הרדב"ז שעיקר קבלת נזירות היא על ידי נזירות מן היין ניחא יותר לשון הגמרא.

אם הכוונה על אותם שבשדה שלו, וכן לענין שבילי שמיטה, ראה שם.

1. לשון התוספות הוא: "אלא נדור הוי מן הגרוגרות ומן הדבילה, כאילו אמר: הרי הן עלי קרבן", ומשמע שהם מפרשים את לשון המשנה "באומר הרי הן עלי קרבן" שהכוונה היא: "נעשה כאומר", וכן נראה שמפרש התוספות רי"ד; [עוד נשאו ונתנו התוספות על לשון המשנה, דמשמע, שאילו היה אומר "הרי הן עלי